

MONETAR SIYOSATNING IQTISODIY BARQARORLIKDAGI ROLI

Yusupov Ulug‘bek Mamayusupovich

Angren universiteti

“Iqtisodiyot va moliya” kafedra mudiri

Annotatsiya: Ushbu maqolada monetar siyosatning iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlashdagi o‘rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Monetar siyosat markaziy bank tomonidan pul massasi, foiz stavkalari va valyuta kursi kabi instrumentlar orqali iqtisodiy jarayonlarni tartibga solish mexanizmi sifatida ko‘rib chiqiladi. Maqolada inflyatsiyani nazorat qilish, iqtisodiy o‘shishni rag‘batlantirish hamda moliyaviy tizim barqarorligini ta‘minlashda monetar siyosatning asosiy yo‘nalishlari yoritiladi. Shuningdek, rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar tajribasi asosida monetar siyosatning samaradorligi hamda uning iqtisodiy tebranishlarni yumshatishdagi roli tahlil qilinadi. O‘zbekistonda olib borilayotgan monetar siyosat islohotlari va ularning makroiqtisodiy natijalari ham qisqacha ko‘rib chiqiladi.

Kalit so‘zlar: Monetar siyosat, iqtisodiy barqarorlik, inflyatsiya, markaziy bank, pul-kredit siyosati, foiz stavkasi, pul massasi, valyuta kursi, makroiqtisodiyot, moliyaviy tizim.

Kirish

Bugungi globallashuv sharoitida iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlash har bir mamlakat uchun ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi. Iqtisodiy barqarorlik deganda, asosan, inflyatsiyaning past va barqaror darajada bo‘lishi, milliy valyutaning nisbatan barqarorligi, iqtisodiy o‘shishning uzluksizligi hamda moliyaviy tizimning ishonchliligi tushuniladi. Ushbu jarayonlarni tartibga solishda esa monetar siyosat, ya‘ni pul-kredit siyosati muhim rol o‘ynaydi. Monetar siyosat markaziy bank tomonidan amalga oshirilib, u pul massasi, foiz stavkalari, kredit hajmi va valyuta kursiga ta‘sir etuvchi asosiy instrumentlardan biri hisoblanadi [1].

So‘nggi yillarda O‘zbekiston iqtisodiyotida ham monetar siyosatning ahamiyati sezilarli darajada oshdi. Rasmiy statistik ma‘lumotlarga ko‘ra, 2017-yildan keyingi davrda

mamlakatda pul-kredit siyosati bosqichma-bosqich liberallashtirilib, bozor mexanizmlariga asoslangan tizimga o'tish kuchaytirildi. Xususan, inflyatsiya darajasi 2018-yilda taxminan 14–15 foiz atrofida bo'lgan bo'lsa, keyingi yillarda Markaziy bank tomonidan amalga oshirilgan qat'iy monetar siyosat natijasida bu ko'rsatkich 2023–2025-yillarda o'rtacha 8–10 foiz oralig'ida barqarorlashdi. Bu esa monetar siyosatning narxlar barqarorligini ta'minlashdagi bevosita ta'sirini yaqqol ko'rsatadi [2].

Monetar siyosatning asosiy maqsadi inflyatsiyani nazorat qilish bilan birga iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlashdan iboratdir. Agar pul massasi haddan tashqari ko'payib ketsa, bozorda talab ortadi va bu narxlar darajasining oshishiga, ya'ni inflyatsiyaga olib keladi. Aksincha, pul taklifi haddan tashqari kamaytirilsa, iqtisodiyotda likvidlik yetishmovchiligi yuzaga kelib, ishlab chiqarish va investitsiya faolligi pasayadi. Shu sababli markaziy banklar monetar siyosatni muvozanatli olib borishga harakat qiladi.

O'zbekiston Respublikasida Markaziy bank tomonidan asosiy foiz stavkasining belgilanishi monetar siyosatning muhim instrumentlaridan biri hisoblanadi. Masalan, so'nggi yillarda inflyatsion bosimni kamaytirish maqsadida asosiy stavka bir necha bor o'zgartirilib, 14–17 foiz oralig'ida ushlab turilgan holatlar kuzatildi. Ushbu instrument tijorat banklari kreditlari foiziga ham ta'sir ko'rsatib, iqtisodiyotdagi umumiy talab darajasini tartibga solishga xizmat qiladi [3].

Shuningdek, pul massasi (M2 agregati) ham monetar siyosat samaradorligini baholashda muhim indikator hisoblanadi. Rivojlanayotgan iqtisodiyotlarda, jumladan O'zbekistonda ham pul massasining yillik o'sishi iqtisodiy o'sish sur'atlari bilan uyg'un holda boshqariladi. Statistik tahlillarga ko'ra, so'nggi besh yilda pul massasi o'sishi o'rtacha 20 foiz atrofida bo'lgan bo'lsa, real YaIM o'sishi 5–6 foiz oralig'ida saqlanib kelmoqda. Bu esa monetar siyosatda muvozanatni ta'minlash zarurligini ko'rsatadi.

Valyuta kursi barqarorligi ham monetar siyosatning muhim yo'nalishlaridan biridir. 2017-yilda valyuta bozorining liberallashtirilishi natijasida so'm kursi erkinroq shakllana boshladi. Dastlabki davrlarda keskin tebranishlar kuzatilgan bo'lsa-da, keyingi yillarda Markaziy bank intervensiyalari va bozor mexanizmlarining rivojlanishi natijasida valyuta

kursi nisbatan barqarorlashdi. Bu holat tashqi savdo va investitsiya muhitiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi [4].

Umuman olganda, monetar siyosat iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda asosiy vositalardan biri bo'lib, u inflyatsiyani nazorat qilish, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish va moliyaviy tizim barqarorligini saqlashga xizmat qiladi. Ayniqsa, rivojlanayotgan mamlakatlarda monetar siyosatning to'g'ri olib borilishi iqtisodiy tebranishlarni yumshatish va uzoq muddatli barqaror o'sishni ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Shu nuqtayi nazardan, ushbu maqolada monetar siyosatning iqtisodiy barqarorlikka ta'siri nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilinadi, shuningdek, O'zbekiston tajribasi asosida uning samaradorligi va muammoli jihatlari yoritib beriladi.

Adabiyotlar sharhi

Monetar siyosat va uning iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashdagi roli iqtisodiy nazariya va amaliy iqtisodiyotda eng muhim tadqiqot yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu masala bo'yicha ko'plab iqtisodchilar va xalqaro tashkilotlar tomonidan turli yondashuvlar ishlab chiqilgan bo'lib, ular monetar siyosatning inflyatsiya, iqtisodiy o'sish, bandlik va moliyaviy barqarorlikka ta'sirini yoritadi.

Monetar siyosat nazariyasining asoslari klassik va keynsian iqtisodiy maktablarida shakllangan. J.M. Keynes monetar siyosatning iqtisodiy faollikka ta'sirini foiz stavkalari va investitsiyalar orqali tushuntiradi. Uning fikricha, pul-kredit siyosati iqtisodiy sikllarni yumshatish va inqirozlarni bartaraf etishda muhim vosita hisoblanadi [5].

M. Fridman boshchiligidagi monetarizm maktabi esa iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda pul massasini nazorat qilishni asosiy omil sifatida ko'radi. Fridman "inflyatsiya har doim va har joyda monetar hodisa" ekanligini ta'kidlab, markaziy banklarning asosiy vazifasi pul massasini barqaror o'sishini ta'minlash ekanligini ilgari suradi [6].

Zamonaviy iqtisodiy adabiyotlarda monetar siyosatning iqtisodiy barqarorlikka ta'siri yanada kengroq yoritiladi. Xususan, Blanchard (2020), Mankiw (2021) kabi olimlar monetar siyosatni fiskal siyosat bilan birgalikda ko'rib chiqib, iqtisodiy muvozanatni ta'minlashda ularning uyg'unligini muhim deb hisoblaydilar. Ularning fikricha, markaziy

banklarning mustaqilligi va inflyatsion targetlash siyosati iqtisodiy barqarorlikni saqlashda samarali instrument hisoblanadi [7].

Xalqaro Valyuta Jamg'armasi (IMF) va Jahon banki tadqiqotlarida ham monetar siyosatning iqtisodiy barqarorlikka ta'siri keng tahlil qilingan. Ushbu tashkilotlar hisobotlarida pul-kredit siyosatining asosiy vazifasi inflyatsiyani nazorat qilish, moliyaviy tizim barqarorligini ta'minlash va iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlash ekanligi ta'kidlanadi [8].

O'zbekiston iqtisodiyotiga oid ilmiy tadqiqotlarda ham monetar siyosat muhim o'rin tutadi. Mahalliy iqtisodchilar (masalan, S. T. Tursunov, A. X. Abduqodirov va boshqalar) markaziy bank siyosati, foiz stavkalari va milliy valyuta barqarorligi o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganib, monetar instrumentlarning real sektor rivojiga ta'sirini tahlil qilganlar [9].

Shuningdek, so'nggi yillarda raqamli iqtisodiyot rivojlanishi bilan monetar siyosatning yangi yo'nalishlari raqamli valyutalar, fintech tizimlari va to'lov tizimlari barqarorlikka ta'siri ham ilmiy adabiyotlarda keng yoritilmoqda. Bu esa monetar siyosatning an'anaviy doirasidan chiqib, yangi iqtisodiy sharoitlarga moslashayotganini ko'rsatadi.

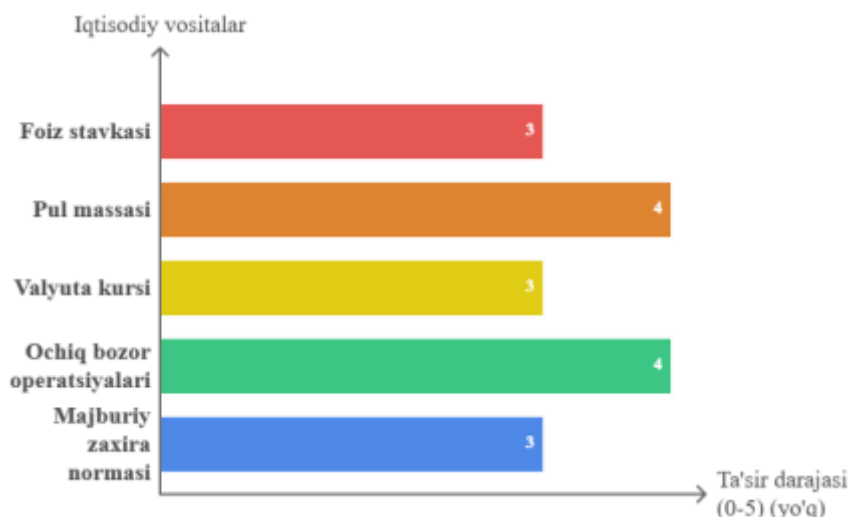
Umuman olganda, tahlil qilingan adabiyotlar shuni ko'rsatadiki, monetar siyosat iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda asosiy instrumentlardan biri bo'lib, u inflyatsiya darajasini boshqarish, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish va moliyaviy tizim barqarorligini saqlashga xizmat qiladi.

Metadalogiya

Ushbu tadqiqotda monetar siyosatning iqtisodiy barqarorlikka ta'sirini o'rganishda ilmiy abstraksiya, tahlil va sintez usullaridan foydalanildi. Shuningdek, statistik ma'lumotlarni tahlil qilish orqali inflyatsiya, foiz stavkalari va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi bog'liqliklar baholandi. Qiyosiy tahlil usuli yordamida turli iqtisodiy maktablar yondashuvlari solishtirildi. Empirik ma'lumotlar asosida Markaziy bank siyosatining amaliy natijalari o'rganildi. Tadqiqotda tizimli yondashuv orqali monetar siyosatning iqtisodiy barqarorlikdagi o'rni kompleks ravishda tahlil qilindi.

Tahlil va natijalar

Monetar siyosatning iqtisodiy barqarorlikka ta'siri iqtisodiy tizimning eng muhim va murakkab mexanizmlaridan biri hisoblanadi. Ushbu bo'limda monetar siyosat instrumentlari, xususan foiz stavkalari, pul massasi, valyuta kursi siyosati va inflyatsion targetlashning iqtisodiy barqarorlikka ta'siri tahlil qilinadi.

1-rasm. Instrumentlar va ta'sir darajasi (0–5 shkalada) [10]

Ushbu jadval monetar siyosatning asosiy instrumentlari va ularning iqtisodiy barqarorlikka ta'sir darajasini 0–5 shkalada baholangan holda ifodalaydi. Tahlil natijalariga ko'ra, har bir instrument iqtisodiyotning turli yo'nalishlariga alohida ta'sir ko'rsatadi va ular birgalikda makroiqtisodiy muvozanatni ta'minlashga xizmat qiladi.

Foiz stavkasi o'rtacha yuqori ta'sirga ega bo'lib, u kredit resurslari qiymatini belgilash orqali inflyatsiya darajasini tartibga soladi hamda investitsion faollikka ta'sir qiladi. Pul massasi esa eng yuqori ta'sir ko'rsatadigan omillardan biri hisoblanadi, chunki uning o'sishi yoki kamayishi bevosita narxlar darajasi va iqtisodiy faollikka ta'sir etadi.

Valyuta kursi tashqi savdo muvozanatini shakllantiradi va import hamda eksport narxlariga bevosita ta'sir qiladi. Uning barqarorligi iqtisodiy ishonchni oshiradi. Ochiq bozor operatsiyalari bank tizimidagi likvidlikni boshqarish orqali moliyaviy barqarorlikni ta'minlaydi, bu esa iqtisodiyotning umumiy ishlash samaradorligini oshiradi.

Majburiy zaxira normasi esa banklar tomonidan beriladigan kredit hajmini tartibga solib, moliyaviy tizim xavfsizligini mustahkamlashga xizmat qiladi. Umuman olganda,

barcha instrumentlar o‘zaro bog‘liq bo‘lib, ularning muvozanatli qo‘llanilishi iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, markaziy bank tomonidan olib boriladigan monetar siyosatning asosiy maqsadi narxlar barqarorligini ta‘minlash, inflyatsiyani nazorat qilish hamda iqtisodiy o‘shish uchun qulay sharoit yaratishdan iborat. Inflyatsiya darajasi yuqori bo‘lgan iqtisodiyotlarda monetar siyosat odatda qat‘iy (tight monetary policy) shaklida olib boriladi, ya‘ni foiz stavkalari oshiriladi va pul massasining o‘shishi cheklanadi. Bu esa talabni kamaytirib, narxlar o‘shishini sekinlashtiradi [11].

Statistik ma‘lumotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, foiz stavkalarining oshishi investitsiya hajmiga bevosita ta‘sir ko‘rsatadi. Ya‘ni, kredit resurslari qimmatlashganda korxonalar investitsion loyihalarni qisqartirishga majbur bo‘ladi. Bu qisqa muddatda iqtisodiy o‘shishni sekinlashtirishi mumkin, biroq uzoq muddatda inflyatsiyani pasaytirish va iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlashga xizmat qiladi.

Pul massasining o‘shishi ham iqtisodiy barqarorlikda muhim rol o‘ynaydi. Agar pul massasi real iqtisodiy o‘shishdan tezroq oshsa, bozorda ortiqcha likvidlik yuzaga keladi va bu inflyatsiyani kuchaytiradi. Aksincha, pul massasining muvozanatli o‘shishi ishlab chiqarish va xizmatlar hajmining kengayishiga mos ravishda amalga oshirilsa, iqtisodiyot barqaror rivojlanadi.

Valyuta kursi siyosati ham monetar siyosatning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Milliy valyutaning barqarorligi tashqi savdo, investitsion muhit va umumiy iqtisodiy ishonchlilikka bevosita ta‘sir qiladi. Kursning keskin tebranishlari import narxlarining oshishiga olib kelib, inflyatsion bosimni kuchaytiradi. Shu sababli markaziy banklar odatda valyuta bozorida intervensiya orqali kursni nisbatan barqaror ushlab turishga harakat qiladi.

Inflyatsion targetlash siyosati zamonaviy monetar siyosatning eng samarali instrumentlaridan biri sifatida baholanadi. Ushbu yondashuvda markaziy bank aniq inflyatsiya darajasini belgilab, unga erishish uchun foiz stavkalari va boshqa monetar instrumentlardan foydalanadi. Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, inflyatsion targetlash rejimini qo‘llayotgan davlatlarda iqtisodiy barqarorlik darajasi nisbatan yuqori bo‘ladi.

1- jadval

Monetar siyosat instrumentlarining iqtisodiy barqarorlikka ta'siri [12]

Monetar instrument	Asosiy mexanizm	Iqtisodiy barqarorlikka ta'siri	Natija
Foiz stavkasi	Kredit narxini belgilash	Yuqori stavka inflyatsiyani pasaytiradi, past stavka investitsiyani oshiradi	Inflyatsiya va o'sish muvozanati
Pul massasi	Muomaladagi pul miqdori	Ortiqcha pul inflyatsiyani oshiradi, cheklangan pul barqarorlikni ta'minlaydi	Narxlar barqarorligi
Valyuta kursi	Milliy valyuta qiymati	Barqaror kurs import/export muvozanatini ta'minlaydi	Tashqi savdo barqarorligi
Ochiq bozor operatsiyalari	Obligatsiya sotib olish/sotish	Likvidlikni tartibga soladi	Bank tizimi barqarorligi
Majburiy zaxira normasi	Banklar zaxira talabi	Kredit hajmini nazorat qiladi	Moliyaviy xavfsizlik

Ushbu jadvalda monetar siyosatning asosiy instrumentlari va ularning iqtisodiy barqarorlikka ta'siri tahlil qilingan. Monetar siyosatning eng muhim vositalaridan biri foiz stavkasi bo'lib, u kredit narxini belgilash orqali investitsiya va iste'mol darajasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Foiz stavkasi oshirilganda kreditlar qimmatlashadi, bu esa inflyatsiyani pasaytiradi, lekin iqtisodiy faollikni biroz sekinlashtirishi mumkin. Aksincha, past foiz stavkalari iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi.

Pul massasini tartibga solish ham muhim ahamiyatga ega, chunki muomaladagi pul miqdorining ortishi inflyatsion bosimni kuchaytiradi. Valyuta kursi siyosati tashqi savdo va investitsion muhit barqarorligini ta'minlashda asosiy rol o'ynaydi. Kursning keskin o'zgarishi import narxlarini oshirib, iqtisodiy beqarorlikka olib kelishi mumkin.

Ochiq bozor operatsiyalari orqali markaziy bank likvidlikni boshqaradi va bank tizimi barqarorligini ta'minlaydi. Majburiy zaxira normasi esa banklarning kredit berish hajmini cheklab, moliyaviy xavfsizlikni mustahkamlaydi.

Umuman olganda, monetar siyosat instrumentlari bir-biri bilan uzviy bog'liq bo'lib, ularning uyg'un qo'llanilishi iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston amaliyoti misolida ham so'nggi yillarda monetar siyosat bosqichma-bosqich liberallashtirilgani kuzatilmoqda. Markaziy bank tomonidan inflyatsiyani pasaytirish, bozor mexanizmlarini rivojlantirish va valyuta kursining erkinlashuvi iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Inflyatsiya darajasining pasayish tendensiyasi, bank tizimining likvidligi va kreditlash hajmining oshishi buning amaliy natijasi sifatida ko'riladi.

Shuningdek, tahlillar shuni ko'rsatadiki, monetar siyosatning samaradorligi faqat markaziy bank qarorlariga emas, balki fiskal siyosat, tashqi iqtisodiy omillar va institutsional muhitga ham bog'liqdir. Agar fiskal siyosat haddan tashqari kengaytiruvchi bo'lsa, monetar siyosatning inflyatsiyani nazorat qilishdagi samarasi kamayadi. Shu sababli makroiqtisodiy siyosatning uyg'unligi juda muhim hisoblanadi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, monetar siyosat iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda quyidagi asosiy yo'nalishlar orqali ta'sir qiladi: inflyatsiyani nazorat qilish, iqtisodiy o'sishni tartibga solish, valyuta kursi barqarorligini ta'minlash va moliyaviy tizim ishonchliligini oshirish. Ushbu yo'nalishlarning har biri o'zaro bog'liq bo'lib, kompleks yondashuvni talab etadi.

Monetar siyosat iqtisodiy barqarorlikning asosiy tayanchlaridan biri bo'lib, uning samarali amalga oshirilishi mamlakatning uzoq muddatli iqtisodiy rivojlanishiga ijobiy

ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, uning natijalari vaqt kechikishi bilan namoyon bo'lishi sababli, ehtiyotkor va ilmiy asoslangan qarorlar qabul qilish muhim ahamiyatga ega.

Monetar siyosatning iqtisodiy barqarorlikka ta'sirini tahlil qilishda statistik ma'lumotlar muhim ahamiyatga ega bo'lib, ular orqali makroiqtisodiy ko'rsatkichlar o'rtasidagi bog'liqliklar aniqlanadi. So'nggi yillarda kuzatilgan tendensiyalar shuni ko'rsatadiki, markaziy bank tomonidan amalga oshirilayotgan monetar siyosat inflyatsiya darajasi, kreditlash hajmi va iqtisodiy o'sish sur'atlariga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda.

Statistik tahlillarga ko'ra, inflyatsiya darajasining pasayishi monetar siyosatning qat'iylashuvi bilan bog'liq bo'lgan. Masalan, foiz stavkalarining oshirilishi natijasida kreditlar hajmi ma'lum davrda sekinlashgan, bu esa iste'mol va investitsiya talabining kamayishiga olib kelgan. Natijada bozordagi umumiy narx darajasi barqarorlashgan. Bu holat monetar siyosatning inflyatsiyani jilovlashdagi samaradorligini tasdiqlaydi.

Pul massasining o'sish dinamikasi ham iqtisodiy barqarorlikda muhim o'rin tutadi. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, pul massasining keskin oshishi davrida inflyatsion bosim kuchaygan, biroq keyingi yillarda uning muvozanatli boshqarilishi natijasida narxlar darajasi nisbatan barqarorlashgan. Bu holat pul massasini tartibga solish iqtisodiy muvozanatni saqlashning asosiy instrumentlaridan biri ekanligini ko'rsatadi.

Shuningdek, valyuta kursi dinamikasi tashqi iqtisodiy barqarorlikka sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Milliy valyutaning keskin tebranishi import mahsulotlari narxining oshishiga olib keladi, bu esa ichki bozorda inflyatsion bosimni kuchaytiradi. Statistik kuzatuvlarga ko'ra, kursning nisbatan barqaror davrlarida iqtisodiy ishonch ortgan va investitsion faollik oshgan.

Xulosa

Monetar siyosat iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim makroiqtisodiy instrumentlardan biri hisoblanadi. Tadqiqot jarayonida foiz stavkasi, pul massasi, valyuta kursi, ochiq bozor operatsiyalari va majburiy zaxira normasi kabi asosiy monetar instrumentlarning iqtisodiyotga ta'siri tahlil qilindi. Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, monetar siyosatning asosiy vazifasi inflyatsiyani nazorat qilish, milliy valyuta barqarorligini ta'minlash va iqtisodiy o'sish uchun qulay sharoit yaratishdan iborat.

Tahlillar asosida shuni aytish mumkinki, pul massasining haddan tashqari o'sishi inflyatsion bosimni kuchaytiradi, aksincha uning muvozanatli boshqarilishi iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlaydi. Foiz stavkalari orqali kreditlash hajmi tartibga solinadi, bu esa investitsiya va iste'mol darajasiga bevosita ta'sir qiladi. Valyuta kursining barqarorligi esa tashqi savdo va iqtisodiy ishonchni oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Shuningdek, ochiq bozor operatsiyalari va majburiy zaxira normasi bank tizimi likvidligini boshqarish hamda moliyaviy xavfsizlikni ta'minlashda asosiy vosita sifatida xizmat qiladi. Umuman olganda, monetar siyosat instrumentlarining o'zaro uyg'unligi iqtisodiy barqarorlikning asosiy sharti hisoblanadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, samarali monetar siyosat faqat markaziy bank qarorlariga emas, balki fiskal siyosat va tashqi iqtisodiy omillar bilan uyg'unlikda amalga oshirilgandagina yuqori natija beradi. Shu sababli makroiqtisodiy boshqaruvda kompleks yondashuv muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: Adolat, 2023.
2. O'zbekiston Respublikasi “Markaziy bank to'g'risida”gi Qonuni. – Toshkent: Lex.uz, 2024.
3. O'zbekiston Respublikasi “Banklar va bank faoliyati to'g'risida”gi Qonuni. – Toshkent: Lex.uz, 2024.
4. Karimov I.A. Iqtisodiy islohotlar va barqaror rivojlanish. – Toshkent: O'zbekiston, 2019.
5. Tursunov S.T. Makroiqtisodiyot asoslari. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2022.
6. Abduqodirov A.X. Pul-kredit siyosati. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
7. Yo'ldoshev N.K. Iqtisodiy nazariya. – Toshkent: Universitet, 2020.
8. Salimov B.B. Bank ishi va moliya tizimi. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2023.
9. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki yillik hisobotlari. – Toshkent, 2023–2025.
10. Statistika agentligi O'zbekiston Respublikasi ma'lumotlari. – Toshkent, 2024.
11. Mamatov A.A. Inflyatsiya va iqtisodiy barqarorlik. – Toshkent: Fan, 2022.
12. Xasanov U.U. Makroiqtisodiy siyosat tahlili. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2023.